

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christiana. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretione Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. XVII. De Timore. Quàm vanus sit, & quâ ratione vincatur. Audacia
vitanda. Quaedam iterùm de ira

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

opinio deponatur. Quicquid accedit tibi, id omne ab æterno destinatum est. Illud autem aut ita evenit ut natura comparatus es ferre, aut secus: si primum, ne despera, sed fer: sin aliter: nec tunc quidem desperandum; quicquid enim illud est, citò finem & ipsum habebit, & tibi imponet. Leve est, quod ferre potes; breve, quod non potes. Sed memineris in te situm esse multa facere tolerabilia, si ea ut utilia, & convenientia apprehenderis. Calamitas virtutis occasio est.

C A P. X V I I. *De Timore. Quām vanus sit & quā ratione vincatur. Audacia vitanda. Quædam iterum de Ira.*

1. **M**Agna pars mortalium, cùm nec sit quicquam mali, nec pro certo futurum sit; æstuat tamen, & discurrit, sibique infortunium vel singit vel auget. Non tot reperit cruciatus humana crudelitas, quot patitur animus futuri anxius, qui sollicitus est ne bona præsentia amittat, aut mala imminentia eveniant. Multa mala quæ non essent, sunt quia timemus. Quid prodest tibi ante tempus cruciari, & inani providentiâ occurrere ærumnis tuis? An ideo oportet te jam miserum esse, quia quandoque futurus es? Stultum est dare se referentibus, nullisque apparentibus signis quæ malum prænuncient, falsis terreri imaginibus. Sæpè fallaci conjectura deceptus verbum dubiæ significationis detorques in pejus. Sæpè potentis offensam majorem putas, quam revera sit; & cogitas, non quantum iratus sit ille, sed quantum liceat irato. Vani autem sunt hi metus, & ideo magis perturbant, quia vani sunt. Vera enim modum suum habent, quicquid ex incerto venit, conjecturæ & licentia paventis animi traditur. Parum differt patiaris adversa, an expectes; nisi quod modus est dolendi, non est timendi. Doles quantum scis accidisse, times quantum potest accidere.

2. Si vis omnem timorem exuere, quicquid vereris ne eveniat, eventurum propone & illud malum tecum metire, metumque tuum taxa; intelliges profecto non re ip-

sâ sed opinione magna esse quod metuis. Num potest aliquid tibi durius accidere, quàm ut mittaris in exilium, ut ducaris in carcerem? Num quidpiam corpori ultrâ timendum est, quàm ne uratur & pereat? Excute singula ista & redige ad verum timorem tuum; multos invenies, etiam infideles, qui hæc omnia contempserunt. Stephanus inter lapides pacato animo Deum precatur: Laurentius in flammis exultat & insultat tyranno: se ultrò projectit in succensum rogom Apollonia Virgo. Ridet ferreis malleis contusus in pila Anaxarchus: Socrates cicutæ poculum gaudens exhaustus & Critiæ propinat. Quid ignes metuis & turbam carnificum circa te frementium? sub ista pompa, quæ stultos territat, latet mors, quam tot pueri, tot puellæ læto animo amplexi sunt. Deme rebus tumultum, deme personam, redde singulis faciem suam: nihil in illis terribile esse videbis, præter ipsum timorem. Id nobis evenit grandioribus pueris, quod parvulis solet. Hi quos amant, quibus assueverunt, cum quibus ludunt; si personatos vident, expavescunt. Tu verò pueris deterior ad tantam ineptiam pervenisti, ut non solùm dolore, sed doloris laryâ & panico terrore vexeris.

3. Abduc animum à privata causa ad communem. Dic mortale tibi & fragile corpusculum esse, multisque morbis, ac tandem morti obnoxium. Dic tibi ipsi: Jam prius sciebam multa mihi adversa imminere. Quid nunc ergò timeo? Ægrotabo? Proderit ad animæ salutem corporis ægritudo. Ad paupertatem redigar? tutior mihi & tranquillior vita erit. Opes amittam? & cum illis curas multas, periculumque perpetuum. Ignominia afficiar? si justa, ejus causam execrabor: si injusta, meâ me conscientiâ consolabor. Repulsam speratæ rei patiar? Nec reges quidem omnia quæ cupiunt assequuntur. In exilium mittar? Sponte ibo, eritque peregrinatio. Cæcus siam? Multis cupiditatibus via incidetur. Male de me loquentur homines? Facient quod mereor, quod solent. Moriar? Hâc conditione intravi, ut exirem. Sed peregre moriar?

Nulla terra est aliena non habenti hīc permanentem civitatem. Moriar ante diem? Nemo nisi amens queritur ante tempus absolvī vinculis & carcere relaxari. Mors, exilium, luctus non sunt supplicia metuenda, sed tributa nostræ mortalitatis. Stultum est ea timere, quæ vitare non potes.

4. Fuge audaciam, nihilque temerè ultra vires aggredere; nemo enim celerius opprimitur, quam qui nimium de se præsumit. Exiguæ sunt vires nostræ sine Dei præsidio, à quo omnis sufficientia, omne robur emanat. Oritur audacia à propriæ virtutis nimia existimatione, à contemptu adversariorum, à præcipiti ingenio, rebusque gerendis minus exercitato. Plus metuit, qui prudentior est; nam vires proprias metitur, solerter prospiciens quid valeant, quid ferre recusent. Audaces, cùm graviora quam antè conceperant experti pericula fuerint effuso primo impetu subsidunt & torpēt, serò agnoscentes quam sint incertæ hominum providentiæ, quam vanæ cogitationes. Initiū est futurę calamitatis incauta securitas.

5. Nunquam tui dominabitur ira, si opinionem existimatę injuriæ tollas. Tu ipse dux flagitiorum tibi es & incensor criminum: tu mala omnia tibi struis. Quid causam tuarum perturbationum in alios derivas, si tu te impellis & præcipitas? Nemo læditur nisi à seipso. Quid dicunt pueris nutrices, si non plores, accipies; id tu rectius dices animo tuo effervescenti: Noli irasci, noli urgere & clamare, rectius fiet quod volebas. Dies quosdam institue, quibus proponas in iram nunquam incidere quacumque ex causa: tum per unum vel duos menses eadem ratione experire, invenies successu temporis te adeò profecisse, ut ad risum te provocent, quæ prius iratum è statu mentis dejiciebant. Placi*di* mores nemini eorum, cum quibus vivitur, ita sunt grati & jucundi, ut ei ipsi qui prædictus illis est. Hoc boni habet pacatus animus, semper gaudet, semper triumphat.